

414 **DOMINICA XVII.**

bemus, ut regni cælestis participes simus. Notandum autem quod non ait: Hæc omnia dabuntur uobis, sed adijciuntur, ostendens illud esse principale bonum quod datur, id est, regnum dei & iustitiam eius: hæc omnia quæ adijciuntur, tantum in præsentia uita esse necessaria, id est, uictum & uestitum.

DOMINICA XVII.
post Pentecosten. Lucæ. VII.

In illo tempore Ibat Iesus in ciuitatem, quæ uocatur Naim. Cũ aut̃ appropinquaret portæ ciuitatis, ecce defunctus efferebatur, filius unicus matris suæ. Et reliqua.

Mediator dei et hominũ Iesus Christus, homo pro nobis factus, ita in hoĩe, quẽ ex nobis assumpsit, sua opera temperauit, ut frequẽter in uno eodẽq; miraculo, se uerum deũ uerumq; hominem declararet. Quod in huius lectiõis serie aperte demonstratur, cum prius misericordia motus dicitur, ac deinde iuuenem resuscitasse narratur. Qui enim ad fletũ uiduæ misericordia mouetur, uerus est homo: qui autem sola iussione iuuenem à mortuis resuscitauit, proculdubio uerus est deus. Sed quid hæc significant spiritualiter, uideamus, ut unde unus resu-

sciat in corpore, inde multi resurgat in mente. Ait enim evangelista: Ibat Jesus in ciuitatem, quæ uocatur Naim. Naim ciuitas est Galilææ, duobus milibus distans à monte Tabor. Interpretatur autem in nostra lingua fluctus, siue commotio, & significat spiritaliter mundum, qui amissa tranquillitate, in fluctuationibus & commotionibus est, sicut per Psalmistam dicitur: Comouisti domine terram, & conturbasti eam. Psalm. 109
 Dñs autem quasi Naim appropinquauit, quando humanitate nostra assumpta, uisibilis mundo apparuit. Suscitaturus autem mortuum, non solum discipulos, sed etiam turbam copiosam secum uoluit comitari, ut ex uisione miraculi, non pauci, sed plures ad credulitatem & fidem eius uel laudem uocarentur. Cum autem appropinquaret portæ ciuitatis, ecce defunctus efferebatur, filius ynicus matris suæ. Defunctus iste, qui extra ciuitatem ad sepeliendum delatus fuerat, hominem significat mortifero crimine soporatum. Moritur enim anima per peccatum, quia anima quæ peccauerit, ipsa morietur. Tribus enim modis peccatū agitur, suggestione, delectatione, consensu. Fit enim suggestio per hostem, delectatio per carnem, consensus per spiritum. Quem enim in corde peccare delectat, quasi infra ciuitatem mortuus iacet. Cum uero delectatio non solum usque ad consensum, sed etiam usque ad operationem perducit, quasi extra portas ciuitatis mortuus expellitur. Quia sicut in ciuitate homo inhabitat, ita anima ad tempus corpus ingreditur, per quod bonum uel malum operari potest. Portas autem ciuitatis, non incongrue sensus corporeos accipimus, scilicet uisum, auditum, gustum, odoratum, tactum. Per has enim portas aut uita, aut mors

ad nostram animam ingreditur. Qui enim sublimes
habet oculos & elatos, & ad concupiscentiam mulie-
ris apertos, quasi per portas oculorum suorum extra ciui-
tatem mortuus expellitur. Qui autem aures suas li-
benter detractionibus, maledictionibus & falsitati-
bus aperit, quasi per portas aurium suarum mortuus
educitur. Qui uero propter carnalem delectationem
satisfaciendam uarios odores per illecebras sequitur,
quasi extra portas narium suarum mortuus depor-
tatur. Et qui loquitur iniquitatem in excelsis, & semi-
nat inter fratres discordias, quasi per otis sui portas mor-
tuus effertur. Qui autem promptas habet manus ad
effusionem sanguinis, & lisionem proximis inferen-
dam, quasi per portas manuum suarum mortuus rapi-
tur. Quibus per Prophetam dicitur: Intrauit mors
per fenestras uestras, ingressa est domos uestras. Sed
nos talium exempla contemnentes, spirituales nostrae
civitatis portas muniamus, ut non ad animas nostras
mors, sed potius uita introeat. Muniamus portas ocu-
lorum ab illicito uisu, ut cum Psalmista dicere uale-
amus: Leuaui oculos meos ad montes. Et cum beato
Iob: Pepigi foedus cum oculis meis, ne cogitarẽ
quidem de uirgine. Et cum Psalmista: Oculi mei semper
ad dominum. Muniamus aures, ne libenter audiant
uerba detractionis, maledictionis, falsitatis & scurri-
litis, ut cum beato Iob dicere possimus: Auditum au-
ris audiui te domine. Et cum propheta: Audiam quod
loquatur in me dominus deus. Muniamus nares ab
illicitis odoribus, ut (secundum Apostolum) simus Chri-
sti bonus odor deo in omni loco. Muniamus linguam
a maledictione, detractione, falsitate & odioso sermo-
ne, ut cum Psalmista dicere ualeamus: Dixi, custodiã

Proue. 6

Jeremi. 9.

Psalm. 120
Iob. 31.

Iob. 4. 8.
Psalm. 84.

POST PENTECOSTEN 417

uias meas, ut nō delinquam in lingua mea. Posui ori
meo custodiā. Muniamus manus ab effusioe sangui
nis & lesione proximi, semper eas ad eleemosynā lar
gientdā & bona opera faciēda paratas habeamus, ut
cū Psalmista dicere queamus: Lauabo inter innocen
tes manus meas, & circūdabo altare tuū dñe. Et cū ec
clesia: Manus meę distillauerūt myrrhā, & digiti mei
pleni myrrha pbatissima. Custodiamus etiā pedes, **Cant. 5**
ne sint ueloces ad currendū in malū, sed potius ad pa
cē euāgelizandā, ut impleatur in nobis illud, quod in
Isaia scriptum est: Beati pedes pacē portātes. Et cum
Psalmista: Lucerna pedibus meis uerbū tuum dñe. Si
em̄ hos quinq; sensus bene custodierimus, spiritualiter
à dño resuscitari merebimur, & erimus de illis, de qu
bus Isaia ait: Qui ambulāt in iustitijs suis, & rel. **Et**
hęc uidiq; erat, & turba ciuitatis multa cū il
la. Vidua hęc spiritualiter sanctā significat ecclesiam,
q̄ p̄ eo uidua dicit, quia præsentiā dñi sui uiduata est,
eiusq; reditum ad iudiciū expectat, de qua scriptum
est: Viduā eius benedicēs benedicā. Hęc ē illa uidua,
quę quōtidie in euangelio iudicē interpellat: qm̄ eccle
sia instantissime in oratiōe perseuerat, de qua scriptū
est: Nonne lachrymę uiduę ad maxillas eius descen
dūt, & exclamatio eius usq; ad deducēte eas? **Huius**
quoq; uiduę filius, unusquisq; credentiū est, qui tunc
moritur in animā, qm̄ peccat in corpore. Flebat autē
mater unicum filium suum, quia ecclesia spiritualium
filiū suū mortē quōtidie flere non cessat, sicut **Salut. 4**
faciebat Paulus apostolus, qm̄ dicebat: Filioli mei, q̄s
item; parituro, donec formetur Christus in uobis, uel
lem em̄ apud uos esse modo, & mutare uocē meam,
quā ut confundar in uobis. Et item; Lugeo multos **2. Corin. 12**

ex his qui ante peccauerunt, & non egerunt penitentiā sup impudicijs quas gesserunt. Solet aut cōtingere ut aliorū orōnib⁹ & exhortatiōibus multi resuscitent ad uitā, q̄ pprijs meritis tenebant in morte. **Vñ** & subditur: **Quam cum vidisset dominus, misericordia motus super eam, dixit illi: Noli flere.**] Sanctoꝝ em̄ fletu dominus ad misericordiā commouet, ut peccatoribus misereatur. Quod in operibus Moy si & Elia discimus, quorū alter pro peccatis populi intercedens, ac dicens: **Aut dimitte eis hāc noxam, aut dele me de libro tuo, quē scripsisti, audire meruit: Ecce placatus feci secundum uerbum tuum.** Ad alterius uero orationem pluuiam terræ dedit, quā peccatoribus per triennium negauerat. [**Et accessit, & tetigit loculum.**] **Loculus** in quo mortuus portabatur, consuetudinem peccatoris male desperatā significat. Quasi em̄ in loculo mortuus ad sepeliendū portatur, quando peccator pro magnitudine sui sceleris seipsum desperans, quasi securus absq̄ timore peccat. **Sed dñs loculum tangit, quando cor durum peccatoris p̄ diuinam grām ad penitentiā emollit.** [**Hi aut̄ qui portabant, steterunt.**] **Hi** qui mortuum ad sepeliendū portabant, uicia & peccata significant, qualia sunt adulteria, homicidia, furta, rapinæ, sacrilegia, & cetera talia, quæ dum in opere peccatoris uicissim sibi succedunt, quasi mortuum ad sepulturā deferunt. **Sed domino tangente loculum, hi qui portabāt, steterunt: quia cum cor peccatoris ad penitentiam conuersum fuerit, consuetudo peccandi cessat. Mutantur em̄ opera, prior iniquitas refrenat, & pro luxuria castitas, & pro odio charitas, p̄ ebrietate amatur sobrietas. **Aliter Hi** qui mortuum portabant, adulantium linguas si-**

Exodi. 32.

gnificant. Quasi em̄ super mortuū adultores terræ
congeriē iaciunt, qñ peccantē uauis fauoribus & blā-
dimentis demulcent. Sed dño rangente loculum, hi
qui portabant steterunt: quia postquā peccator spiri-
tus sancti gratia fuerit illuminatus, adulantium blan-
dimenta fugere incipit, iuxta illius exemplū qui ait:
Corripiet me iustus in misericordia & increpabit me,
pleum autē peccatoris non impinguet caput meum. *Psal. 140.*

Er̄ ait illi: Adolefcens, tibi dico, surge. Et re-
fedit qui erat mortuus, & cœpit loqui, & dedit illum
matri suæ.] Tunc ad diuinam iuſſionem mortuus re-
furgit, qñ per pœnitentiam peccator reuiuifcit, ab illi-
us misericordia uocatus, q ait: **Viuo ego, dicit dñs de-**
us, nolo mortem peccatoris, sed ut conuertatur & ui-
uat. Incipit loqui, cum & ſua mala opera accusare &
de um diſcit laudare. **Redditur matri, cum per ſacer-**
dotale miniſterium reconciliatur eccleſiæ, à qua pec-
cando ante abceſſerat. **Frequenter em̄ illorū reſtituti-**
one diuinæ miſericordiæ largitas glorificat, de quorū
uita prius fuerat deſperatū. **Vnde & recte ſubditur:**

Accipit autem omnes timor. & magnificabant
deū, dicentes: Quia propheta magnus ſurrexit in no-
bis, & quia deus uiſitauit plebem ſuam.] Cuius em̄
gradus altior eſt, eius peccatū grauius. Sed quo ma-
gis de maioribus peccatis à deo liberatur, eo ampli-
us liberatoris gratia glorificatur. **Quia & medicorū**
opus tanto magis laudabile apparet, quanto & diſſi-
ciliores morbos curare potuerint. **Poſſumus etiā ali-**
ter per hūc mortuū allegorice genus humanum intel-
ligere, quod tunc in mortem incidit, quando præce-
pta uitæ contempſit, dicēte dño: **In quacunq; die co-**
mederitis de ligno ſcientiæ boni & mali, morte mori

emini, Mater autē uidua, quæ unicū filiū flebat, syna-
 goga intelligitur, quæ in patriarchis & pphetis gñis
 humani interitū deflebat. Et quia prope est dñs om̄i
 bus inuocātibus eū in ueritate, recte subditur: [Quā
 cum uidisset dñs, misericordia motus sup eam, dixit
 illi: Noli flere.] Ac si diceret: Desine flere mortuū,
 quē post paululū resurgentē uidebis. Ne timeas mor-
 tē, cum presentē habeas uitā. [Et accessit & tetigit lo-
 culū.] Tunc em̄ spiritaliter loculū dñs tetigit, qñ ho-
 mo factus, p semetipsum corda hoim ad pœnitentiā
 puocauit, dicēs: Pœnitentiā agite, appropinquabit
 em̄ regnū celoz. **Loculus** nanq; a qua tuor deportat.
Quatuor em̄ modis genus humanū ante aduētū dñi
 astrictū tenebat, amore scilicet & timore, gaudio &
 mœrore. **Amore**, in acquirendis rebus; timore, in cū-
 stodiēdis; gaudio in acquisitis; mœrore, in amissis; q̄
 qui prius gaudebat in abundantia rer, postmodū ex-
 ultabat in paupertate: & q̄ tunc gratulabatur in acq-
 sitis, post latabat in amissis. **Hi** autē qui portabant, im-
 mundos spūs significant, qui non solum per p̄uari-
 cationē primi hoīs, sed etiam per multa mala opa ge-
 nus humanū ad mortis sepulturā trahebāt. **Sed** dñs
 tangente loculū, hi qui portabant, steterūt: q̄ postq̄
 corda hoim per pœnitentiā ad deū conuersa sunt, po-
 testas immundoz spirituum cessauit. [Et ait: **Adole-**
scens, tibi dico, surge. Et resedit qui erat mortuus, &
 cœpit loq, & dedit illū matri suæ.] **Recte** per adole-
 scētē genus designat humanū, q̄ sicut in adulescētia
 forte & robustū est corpus, ita genus humanū prio-
 rib⁹ tpibus uelut in iuuentute uiguit, in p̄creatiōe plis
 fecundū, in lōgitudine uitæ diuturnū, in abundantia
 terū huberrimum. Resedit autē qui erat mortuus;

POST PENTECOSTEN. 421.

quando genus humanum ad uitam redijt. Cœpit loqui, id est, q̄ prius opera manuum suar̄ laudabat, deũ confiteri cœpit, dicēs cum Propheta: Dñs deus dedit ^{Isaie. 54.} mihi linguã eruditam. Et cum Psalmista: Dñe, labia mea aperies. Dedit illum matri suæ, qñ cum ecclesiæ restituit. [Acceptit autem omnes timor.] Hi qui timore & admiratione concutiebantur, immundi spiritus intelliguntur, qui uidentes genus humanum, p̄ aduentum domini de sua potestate eripi, tota intentione concussi sunt in tantum, ut per obsessum hominem dicerent: Quid nobis & tibi fili dei: uenisti ante tempus torquere nos?

DOMINICA XVIII.
post Pentecosten, Lucae XIII.

In illo tempore Cum intraret Iesus in domum cuiusdam principis pharisæorum sabbato manducare panem. Et reliqua.

Quoties legim⁹ dominũ ad nuptias uel ad conuiuium uenisse, non gulę illecebris depurare debem⁹, sicut scribæ & pharisæi faciebant, dicentes eum uini potatorẽ esse, & amicum publicanorum, sed ob certi gratiam mysterij eum uenisse credere debemus, id est, pro lucrãdis animabus. Sicut em̄